

Zekerheid over Duurzaamheid

*Vijf Recente Artikelen
over ESG en Assurance*

Foundation *for*
Auditing Research

Inhoudsopgave

Wat zegt de wetenschap over ESG en assurance?	3
Kunstmatige intelligentie en ESG-assurance	5
Gebrek aan assurance: 'diversity washing' misleidt investeerders	11
Kunnen accountants het milieu redden en zal het milieu de accountants redden?	15
Assurance verbetert de kwaliteit van de CO ₂ -boekhouding	21
Assurance bij CO ₂ -boekhoudingen verlaagt de toekomstige CO ₂ -intensiteit	25

Wat zegt de wetenschap over ESG en assurance?

De introductie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) stuit op bezwaren. De EU debatteert nog over de volledige implementatie van CSRD en ESRS. Een van de zorgen betreft de concurrentiepositie van Europese bedrijven die wereldwijd opereren. Een andere zorg is dat een volledige toepassing wellicht onhaalbaar zal blijken te zijn.

Daarnaast is het aanbod en de implementatie van ESG-assurance nog geen uitgemaakte zaak. Er bestaan verschillende standaarden, de niveaus van assurance variëren en er zijn meerdere methodologische uitdagingen. Bovendien zijn er vragen over de rol die accountants en andere assurance-providers kunnen en moeten spelen.

Dit boekje bevat samenvattingen van vijf recente onderzoeksartikelen die de mogelijkheden en belemmeringen

van ESG-assurance bespreken. Hoe kan kunstmatige intelligentie het assurance-proces efficiënter maken? Leidt 'diversity washing' ten onrechte tot hogere ESG-ratings en investeringen? Kan assurance helpen om greenwashing te voorkomen? Wat is de impact van assurance op de kwaliteit van duurzaamheidsrapportages? En welk effect heeft het op de toekomstige emissieprestaties van bedrijven? De antwoorden op deze vragen worden in dit boekje samengevat. Accountants, regelgevers en bedrijven die hun ESG-rapportage willen versterken, kunnen de onderzoeksresultaten gebruiken om assurance naar een hoger niveau te tillen.¹

Wij hopen dat dit boekje bijdraagt aan de inzichten en inspanningen binnen uw ESG-activiteiten en wij verwelkomen uw input en ideeën over deze onderwerpen.

Het FAR-team

¹) Voor een volledig overzicht van de bevindingen verwijzen we naar de bijbehorende artikelen.

Kunstmatige intelligentie en ESG-assurance

Artikel: 'Using Artificial Intelligence in ESG Assurance' door Nichole Li, Meehyun Kim, Jun Dai en Miklos Vasarhelyi. Gepubliceerd in Journal of Emerging Technologies in Accounting (2024) 21 (2): 83–99.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

De onderzoekers beschrijven hoe kunstmatige intelligentie de efficiëntie en effectiviteit van ESG-assurance kan verbeteren. Zij geven oplossingen aan de hand van het gebruik van kunstmatige intelligentie-technologieën en externe data.

BEVINDINGEN EN PRAKTISCHE RELEVANTIE

Kunstmatige intelligentie kan helpen bij het automatiseren en verbeteren van het ESG-assuranceproces. Deze studie introduceert een innovatief raamwerk

voor ESG-assurance met kunstmatige intelligentie als invalshoek, opgebouwd uit drie lagen: een data laag, een technologie laag en een toepassings laag. De onderzoekers schetsen ook hoe kunstmatige intelligentie kan bijdragen aan elke fase van het ESG-assurance-proces, waarbij dezelfde fasen worden gebruikt als bij de reguliere accountantscontrole. Zij geven bij iedere fase concrete voorbeelden voor het gebruik van kunstmatige intelligentie-toepassingen. De bevindingen zijn interessant voor zowel accountants, regelgevers, toezichthouders en andere belanghebbenden.

Achtergrond

Het belang van ESG-informatie groeit snel. ESG-rapportages zijn cruciaal voor transparantie en ESG-assurance vergroot de betrouwbaarheid, legt zwakke punten bloot en versterkt het vertrouwen bij stakeholders. Zonder assurance lijken ESG-rapporten minder geloofwaardig. Uit onderzoek blijkt dat de meeste investeerders ESG-informatie meenemen in hun beslissingen. Ook consumenten, maatschappelijke belanghebbenden en regelgevers hechten steeds meer waarde aan duurzaamheid. Toch geven veel leidinggevers aan dat er een gebrek bestaat aan meetinstrumenten om duurzaamheid adequaat te meten. En nog geen 20 procent gebruikt de meetresultaten om bij te sturen. Dit benadrukt de noodzaak van betere ESG-assurance. De uitdagingen liggen onder andere op het gebied van greenwashing, het ontbreken van een uniform kader en het gebrek aan bindende regelgeving.

ESG-assurance staat nog in de kinderschoenen en is minder ontwikkeld dan financiële assurance. De complexiteit van ESG-gegevens, met zowel financiële als niet-financiële elementen en moeilijk verifieerbare tekstuele inhoud, maakt het bieden van assurance uitdagend. Big data en kunstmatige intelligentie bieden hierbij veelbelovende oplossingen. Kunstmatige intelligentie kan onge-

structureerde gegevens verzamelen, analyseren en rapportages automatiseren, hetgeen de efficiëntie en datakwaliteit verbetert. Daarnaast helpt kunstmatige intelligentie bij naleving van regelgeving, voorspellende analyses en realtime monitoring.

‘Zonder assurance lijken ESG-rapporten minder geloofwaardig’

Het onderzoek en de resultaten

De studie introduceert een drielaags kunstmatige intelligentie-raamwerk voor ESG-assurance. Dit raamwerk omvat een datalaag (data layer), een technologielaag (technology layer) en een toepassingslaag (application layer).

De **data**laag richt zich op het waarborgen van de geloofwaardigheid van informatie door middel van krachtige methodes voor gegevensverzameling, -verwerking en -transmissie. Met de opkomst van big data is auditing geëvolueerd, aangezien nieuwe gegevensbronnen aanvullend controlebewijs bieden naast het traditionele bewijs. Met name de ESG-rapportages vereisen meer diverse en externe gegevens vanwege de bredere reikwijdte, inclu-

sief milieueffecten en sociale impact. Onafhankelijke bronnen, zoals milieugententificaties en mediaberichten, spelen een cruciale rol bij het verifiëren van ESG-rapportages en het opsporen van mogelijke kwesties zoals greenwashing.

De **technologielaag** bevat technologieën die gebruik maken van kunstmatige intelligentie en die een rol kunnen spelen bij het verstrekken van assurance. De onderzoekers benoemen de volgende technologieën:

- Webcrawlers verzamelen uitgebreide externe gegevens van online bronnen. Dat helpt onder andere bij het identificeren van ESG-prestaties en -risico's.
- Internet of Things (IoT)-apparaten verzamelen nauwkeurige, realtime ESG-indicatoren, zoals de CO₂-voetafdruk en waterkwaliteit.
- Optical Character Recognition (OCR) zet documenten om in doorzoekbare tekst.
- Datamining onthult patronen in grote en complexe datasets.
- Natural Language Processing (NLP) zet ongestructureerde tekstgegevens om in betekenisvolle inzichten (kan bijvoorbeeld sentiment herkennen).

- Generatieve AI-modellen (zoals GPT en DALL-E) ondersteunen bij het genereren van rapporten, risicoanalyses, gegevensverrijking en visualisaties.

Deze technologieën verbeteren gezamenlijk de efficiëntie, nauwkeurigheid en diepgang van ESG-assurance.²

De **toepassingslaag** integreert AI-technologieën om ESG-assurance te verbeteren door het bieden van ondersteuning bij gegevensverzameling, -verwerking en -rapportage. Spraak- en beeldherkenning halen ESG-gerelateerde informatie uit ongestructureerde gegevens. Webcrawlers en IoT-apparaten verzamelen realtime niet-financiële gegevens uit diverse bronnen. Datamining en NLP-technieken analyseren patronen, anomalieën en sentimenten in tekstuele en numerieke gegevens. Dat levert diepgaande inzichten op in ESG-kwesties. Generatieve AI creëert dynamische, interactieve assurance-rapporten, faciliteert realtime risicowaarschuwingen en ondersteunt continue ESG-monitoring. Deze innovaties maken meer responsieve, nauwkeurige en op maat gemaakte

²) Tabel 1 op pagina 90 van het artikel bevat een overzicht van verschillende technologieën op het gebied van kunstmatige intelligentie met de belangrijkste voordelen, geschiktheid voor verschillende ESG-taken, benodigde datatypes, modeltraining, gebruikstrategieën en validatiemethoden.

assuranceprocessen mogelijk. Door gebruik te maken van publieke gegevens valideren ze ESG-rapportages en ondersteunen ze voortdurende verbetering van de duurzaamheidspraktijken.³

Kunstmatige intelligentie in de diverse ESG-assurance-fasen

In het laatste deel van het artikel schetsen de onderzoekers hoe kunstmatige intelligentie kan worden ingezet in de diverse fasen van het ESG-assuranceproces. Daarbij worden dezelfde fasen onderscheiden als binnen de reguliere financiële accountantscontrole. Voorbeelden van mogelijke toepassingen staan in onderstaand overzicht weergegeven.

Opdrachtacceptatie en continuering

- Webcrawler kan negatieve nieuwsberichten over de klant verzamelen en verwerken.
- Tekstanalyse (bijvoorbeeld NLP) kan ESG-gerelateerde informatie uit nieuwsartikelen en sociale media halen.
- Classificatietechnieken (bijvoorbeeld beslisbomen) kunnen ESG-risico's identificeren.
- Generatieve AI kan op maat gemaakte voorstellen creëren voor potentiële klanten.

Planning van de controle

- Voorspellende algoritmen (bijvoorbeeld k-NN) kunnen het tijdsbudget voorspellen, rekening houdend met geïdentificeerde ESG-risico's.
- Generatieve AI kan automatisch delen van auditplanning-documenten opstellen.

Risicobeoordeling

- Process mining kan controleren of interne controles correct zijn geïmplementeerd.
- Anomalie-analyse kan afwijkende GHG-emissies signaleren in vergelijking met historische gegevens.

Uitvoering van de controlewerkzaamheden

- Generatieve AI kan steekproeven en bewijs automatisch extraheren uit gestructureerde/ongestructureerde gegevens.
- Tekstanalyse kan kwalitatieve beweringen verifiëren met externe gegevens.
- Clusteranalyse kan typen ESG-informatie groeperen en abnormale trends identificeren.
- Deep learning (bijvoorbeeld een neurale netwerk) kan broeikasemissies valideren op basis van satellietbeelden.

Rapportage

- Voorspellende algoritmen kunnen inhoud identificeren die voor bepaalde gebruikers interessant is.
- Expertsystemen kunnen continue ESG-rapporten beoordelen.
- Generatieve AI kan interactieve ESG-rapporten maken.

Conclusie

De integratie van kunstmatige intelligentie en ESG-assurance kan bijdragen aan het vergroten van de efficiëntie en effectiviteit van de assurance en daarmee aan het verbeteren van de betrouwbaarheid, transparantie en efficiëntie van ESG-rapportages. Deze studie benadrukt het nut van een door kunstmatige intelligentie ondersteund ESG-assurance-raamwerk. ■

Beschikbaar via:

³) In het artikel zijn ook twee voorbeelden (Violation Tracker en Glassdoor) opgenomen van het gebruik van externe data bij het verbeteren van de ESG-assurance. Deze worden hier niet verder uitgewerkt. We verwijzen daarvoor graag naar het artikel.

Gebrek aan assurance: 'diversity washing' misleidt investeerders

Artikel: 'Diversity washing' door Andrew Baker, David Larcker, Charles McClure, Durgesh Saraph en Edward Watts. Gepubliceerd in Journal of Accounting Research (2024), Vol. 62 (5): 1661-1702.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

In het artikel wordt onderzocht hoe 'diversity washing' investeerders misleidt bij het beleggen in bedrijven die beweren een beleid voor diversiteit, gelijkheid en inclusie te hanteren.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

Er zijn bedrijven die buitensporig veel communiceren over diversiteit, gelijkheid en inclusie in verhouding tot de werkelijke gender- en raciale diversiteit van hun werknemers (de zogenoemde 'diversity washers'). Die bedrijven krijgen hogere scores van ESG-ratingorganisaties en kunnen meer investeringen aantrekken van institutionele beleggers met een ESG-focus. Dit gebeurt ondanks het feit dat

bedrijven die aan diversity washing doen vaker discriminatoire overtredingen begaan en negatief in het nieuws komen met betrekking tot hun human capital. Het onderzoek bevestigt dat bedrijven misleidende verklaringen afleggen over hun DEI-initiatieven en wijst op de potentiële gevolgen van selectieve ESG-rapportages.

PRAKTISCHE RELEVANTIE

Het afgeven van assurance over de implementatie van het beleid op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie zou bedrijven ervan kunnen weerhouden om claims te doen die niet worden ondersteund door hun feitelijke acties.

Achtergrond

Het verkeerd voorstellen van ESG-activiteiten tast het vertrouwen van marktpartijen aan in de intenties van een bedrijf. Dergelijke misleidingen ('greenwashing' of 'social washing') zijn vooral zorgwekkend wanneer marktpartijen afhankelijk zijn van niet-gecontroleerde bedrijfsrapportages. Hierdoor is het lastig voor investeerders, consumenten, toezichthouders en andere belanghebbenden om de ESG-prestaties van bedrijven adequaat te beoordelen.

Dit kan het besluitvormingsproces negatief beïnvloeden en het kan leiden tot verkeerde kapitaalallocatie door ESG-gerichte investeerders. De auteurs onderzoeken of er meetproblemen bestaan en analyseren de discrepantie tussen de toezeggingen op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie in financiële rapportages en de feitelijke diversiteit binnen bedrijven.

'Diversity washers zijn niet serieus over betekenisvolle veranderingen'

Het onderzoek en de resultaten

De auteurs bepalen de hoeveelheid discussie over diversiteit, gelijkheid en inclusie door het ontwikkelen van een 'woordenboek' op basis van de discussie in de jaarverslagen, waarbij ze de frequentie tellen van termen in financiële documenten die te maken hebben met diversiteit, gelijkheid en inclusie (in dero-K's, 8-K's en proxy statements). Het onderzoek toont aan dat deze discussies voornamelijk betrekking hebben op personeelsdiversiteit en het beleid van bedrijven om gelijke kansen te creëren, ongeacht ras of geslacht. De auteurs concluderen dat de spreiding van deze discussies aanzienlijk is toegenomen. Ze documenteren een significante toename in de frequentie van de discussies in SEC-filings in de loop der tijd, waarbij termen met betrekking tot raciale diversiteit en werkcultuur een rol spelen.

De studie vindt een positieve (maar zwakke) relatie tussen daadwerkelijke diversiteit en openbaarmakingen over diversiteit, gelijkheid en inclusie, hetgeen aangeeft dat meer diverse bedrijven vaker spreken over diversiteit, gelijkheid en inclusie. Echter, binnen de totale variatie met betrekking tot deze vormen van publieke toezeggingen, weerspiegelen de toezeggingen op het gebied van diversiteit,

gelijkheid en inclusie minder dan één procent. De grote hoeveelheid onverklaarde variatie suggereert dat veel bedrijven mogelijk opportunistisch gebruikmaken van selectieve, vrijwillige openbaarmakingen over diversiteit, gelijkheid en inclusie. Zij maken zich dus mogelijk schuldig aan 'diversity washing'.

Om dit te onderzoeken, creëren de auteurs een eenvoudige maatstaf per bedrijf die de relatieve onderliggende diversiteit van bedrijven vergelijkt met de relatieve hoeveelheid discussie op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie in hun openbaarmakingen. Ze creëren een maatstaf voor een 'abnormale' hoeveelheid discussie over diversiteit, gelijkheid en inclusie, op basis van de aanname dat bedrijven diversiteit, gelijkheid en inclusie zouden moeten bespreken in overeenstemming met hun onderliggende diversiteit (de diversiteit in personeelswerving). Discussie over diversiteit, gelijkheid en inclusie die als abnormaal wordt beschouwd, zou wijzen op 'diversity washing'.

De auteurs tonen aan dat bedrijven die aan diversity washing doen niet serieus zijn over het doorvoeren van betekenisvolle veranderingen in hun ESG-praktijken. Bedrijven die aan diversity washing doen rapporteren vaker over ESG-beleid zonder

concrete doelen te stellen voor diversiteit en andere ESG-gerelateerde onderwerpen. Daarnaast maken deze bedrijven doorgaans gebruik van een veelheid aan platforms (bijvoorbeeld CSR-rapporten en Twitter) om hun vermeende betrokkenheid op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie te benadrukken. Verder concluderen de auteurs dat deze bedrijven vervolgens minder diverse werknemers aannemen, zelfs op de junior-posities. Dit doen zij ondanks hun neiging om toekomstgericht taalgebruik te hanteren bij het bespreken van diversiteit, gelijkheid en inclusie.

Bedrijven die aan diversity washing doen lijken hogere algehele ESG- en sociale ratings te krijgen. Daarnaast hebben zij ook een hoger eigendomsniveau bij ESG-georiënteerde beleggingsfondsen. Hierdoor slagen deze bedrijven er ogenschijnlijk in om contractpartijen te misleiden, of ze zijn op zijn minst in staat om verwarring te zaaien onder marktdeelnemers over hun diversiteitsbeleid. Bovendien presenteren deze bedrijven vaker een beeld van een diverse werkcultuur en gelijkheid, terwijl hun personeelswerving in werkelijkheid minder divers is. Deze bedrijven gebruiken doorgaans vage en dubbelzinnige taal om investeerders te misleiden.

Conclusie

Het onderzoek laat significante discrepanties zien tussen de toezeggingen op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie en de daadwerkelijke wervingspraktijken van bedrijven. Bedrijven die aan diversity washing doen, hebben een grotere uitstroom van diverse werknemers, krijgen vaker boetes wegens discriminatie en ervaren negatieve human capital-gerelateerde incidenten. Hoewel deze bedrijven in werkelijkheid negatieve uitkomsten genereren op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie, krijgen ze vaak hogere ESG-scores en trekken ze meer investeringen aan van ESG-gerichte investeerders. De onderzoeksresultaten suggereren dat assurance een cruciale rol kan spelen in het beperken van de mogelijkheden voor bedrijven om te misleiden. ■

Beschikbaar via:

Kunnen accountants het milieu redden en zal het milieu de accountants redden?

Artikel: 'Greenwashing and Sustainability Assurance: a Review and Call for Future Research' door Clinton Free, Stewart Jones en Marie-Soleil Tremblay. Gepubliceerd in *Journal of Accounting Literature*.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het artikel biedt een overzicht van de bestaande literatuur over greenwashing en assurance op het gebied van duurzaamheid en schetst een onderzoeksagenda met vragen die relevant zijn voor praktijk en wetenschap. In deze samenvatting wordt met name de onderzoeksagenda uitgelicht, omdat deze nuttig kan zijn voor discussie in de accountantspraktijk.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

De onderzoekers identificeren drie belangrijke thema's voor toekomstig onderzoek:

(1) de toekomst van de standaarden op het gebied van greenwashing; (2) de relevantie van de accountantsprofessie (versus andere aanbieders) op het gebied van assurance bij duurzaamheidsrapportages; en (3) kansen en uitdagingen met betrekking tot kapitaalmarkten.

PRAKTISCHE RELEVANTIE

De onderzoekers schetsen suggesties voor (praktisch relevante) onderzoeksvragen met betrekking tot de drie onderzoeksthema's.

Achtergrond

De vraag naar assurance op duurzaamheidsrapportages is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dat is mede het gevolg van de strenger wordende regelgeving op het gebied van greenwashing (het misleidend weergeven van duurzaamheidsinformatie). Voor de auditsector zien de onderzoekers een ontwikkeling ergens tussen twee uitersten. In een optimistisch scenario zullen accountants een centrale rol gaan spelen als auditors en assurance-verstrekken op het gebied van duurzaamheidsinformatie en zullen de rapportages daardoor verbeteren. Dat leidt tot grote commerciële mogelijkheden voor accountants. In een pessimistisch scenario wordt de assurance over duurzaamheid zelf een middel om aan greenwashing te doen. In dat geval zullen bedrijven terughoudend zijn in het delen van hun duurzaamheidsdoelstellingen en -claims, waardoor assurance aan betrouwbaarheid verliest en mogelijk worden vervangen door alternatieve oplossingen. Volgens de onderzoekers is het binnen dit spanningsveld essentieel om onderzoek te blijven doen naar de ontwikkelingen en mogelijkheden op het gebied van assurance en duurzaamheid.

Thema's voor toekomstig onderzoek

De groeiende aandacht voor greenwashing zal volgens de onderzoekers een belangrijke invloed hebben op de verwachtingen en eisen die zullen ontstaan op het gebied van auditing en assurance. Toekomstig onderzoek kan zich volgens de onderzoekers richten op drie hoofdthema's die hiermee samenhangen. Deze thema's kunnen leiden tot waardevolle inzichten voor zowel de praktijk als voor academisch onderzoek:

1. De toekomst van de standaarden op het gebied van greenwashing. Dit thema hangt samen met onderzoek naar de effectiviteit, implementatie en handhaving van regelgeving en de impact hiervan op het beperken van risico's op het gebied van greenwashing.
2. De relevantie van de accountant-sprofessie (versus andere aanbieders) op het gebied van assurance bij duurzaamheidsrapportages. Dit thema heeft betrekking op concurrentie binnen en tussen professionele dienstverleners op het gebied van duurzaamheidsassurance en vraagt om onderzoek naar hoe deze rivaliteit de kwaliteit, objectiviteit en geloofwaardigheid van assurance beïnvloedt.

3. Kansen en uitdagingen met betrekking tot de kapitaalmarkten. Dit thema gaat over het verkennen van de impact van greenwashingrisico's op investeringsbeslissingen en over de kansen die er liggen voor meer transparantie en innovatie in financiële markten.

De onderzoekers hebben de volgende suggesties voor onderzoeksvragen met betrekking tot de genoemde thema's.

De toekomst van de standaarden op het gebied van greenwashing

- Welke rollen en verantwoordelijkheden hebben verschillende actoren, zoals overheden, niet-gouvernementele organisaties en brancheorganisaties, bij de ontwikkeling van standaarden voor duurzaamheidsassurance om greenwashing te voorkomen?
- Wat zijn de gevolgen van verschillende politieke voorkeuren voor de toekomst van duurzaamheidsassurance en -rapportages?
- Welke lobbystrategieën gebruiken bedrijfsmanagers en assurance-experts om invloed uit te oefenen op de toekomst van duurzaamheidsassurance en -rapportages?
- Welke soort kennis domineert de ontwikkeling van standaarden voor duurzaamheidsassurance, vooral

wanneer deze kennis meer subjectief en minder op ervaring gebaseerd is?

- Hoe zou de normatieve basis van duurzaamheidsrapportage en -assurancestandaarden eruit moeten zien?
- Hoe kunnen regelgevers de geloofwaardigheid en striktheid van duurzaamheidsassurance-processen verbeteren om greenwashing effectief te detecteren en te voorkomen?
- Hoe kunnen standaarden/raamwerken zich ontwikkelen om de complexiteit van het meten en verifiëren van duurzaamheidsclaims in verschillende industrieën en regio's te adresseren?

De relevantie van de accountants-professie (versus andere aanbieders) op het gebied van assurance bij duurzaamheidsrapportages

- Hoe hebben accountants, op zowel bedrijfs- als beroepsniveau, geprobeerd marktaandeel te claimen en te verdedigen in de markt voor duurzaamheidsassurance?
- Wat zijn de uitdagingen en complexiteiten bij het overdragen van traditionele audittechnieken en manieren van kijken naar nieuwe assurancegebieden?
- Welke vaardigheden en eigenschappen worden gewaardeerd door klanten in dit nieuwe auditdomein?

- Hoe zullen auditfirma's Big Data en opkomende technologieën inzetten om bewijsmateriaal te verzamelen en tijdig nauwkeurige assurance te bieden op ESG-rapporten?
- Hoe heeft de markt voor duurzaamheidsassurance invloed op universitaire curricula, werving en professionele ontwikkeling binnen grote accountantskantoren?
- Wat is de rol van technologie en data-analyse bij het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit van duurzaamheidsrapportages en -assurance?
- Hoe houden auditors rekening met het risico dat hun audits bijdragen aan greenwashing?

Kansen en uitdagingen met betrekking tot de kapitaalmarkten

- Hoe beïnvloedt greenwashing belangrijke kapitaalmarktvariabelen en -indicatoren, zoals abnormale rendementen, kapitaalkosten, informatie-asymmetrie en marktvolatiliteit?
- Hoe kunnen de effecten van greenwashing op kapitaalmarkten effectief worden gemeten en gekwantificeerd?
- Hoe prijzen kapitaalmarkten greenwashingactiviteiten in en hoe maken zij onderscheid tussen verschillende soorten greenwashing?
- Hoe beïnvloedt greenwashing de toegang van bedrijven tot financiële markten?

- Op welke manieren beïnvloedt greenwashing de groei en werking van duurzame investeringsmarkten, zoals groene financieringsmarkten, sociale investeringsmarkten en secundaire markten zoals sociale aandelenbeurzen?
- Hoe beïnvloedt greenwashing de langetermijnwaardecreatie of -vernietiging?
- Welke soorten kapitaalmarkttoezicht zijn nodig om corporate greenwashing effectief te voorkomen of te ontmoedigen?
- Hoe beïnvloedt greenwashing de dynamiek tussen bedrijven die beloningen koppelen aan CSR-prestaties en prestaties op de kapitaalmarkt?
- In hoeverre beperkt onafhankelijke assurance van de CSR-prestaties van een bedrijf de negatieve markteffecten van greenwashing?
- Op welke manieren kunnen de greenwashing-mitigatie-effecten van duurzaamheidsassurance zorgen voor een betere afstemming van waarden onder kapitaalmarktdeelnemers?

Conclusie

De onderzoekers stellen dat accountants niet alleen positief bijdragen aan het milieu, maar dat het milieu ook zorgt voor het relevant worden van accountants. Volgens de onderzoekers zijn de in dit artikel benoemde thema's en vraagstukken cruciaal voor zowel de toekomst van de accountancysector als voor die van de planeet. Onderzoek naar duurzaamheidsassurance en de rol daarvan in het aanpakken van greenwashing zal waarschijnlijk inzichten, methoden en gegevens uit diverse academische disciplines combineren. Samenwerking tussen accounting en milieuwetenschappen biedt hierbij veelbelovende mogelijkheden. ■

*'Samenwerking
tussen accounting en
milieuwetenschappen
biedt veelbelovende
mogelijkheden'*

Beschikbaar via:

Assurance verbetert de kwaliteit van de CO₂-boekhouding

Artikel: 'Carbon Accounting Quality: Measurement and the Role of Assurance' door Brandon Gipper, Fiona Sequeira and Shawn X. Shi. Stanford University Graduate School of Business Research Paper No. 4627783.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

In dit artikel wordt bestudeerd wat de invloed van assurance is op de kwaliteit van CO₂-boekhoudingen.⁴ Hiervoor gebruiken de onderzoekers een maatstaf die de kwaliteit van CO₂-boekhouding beoordeelt aan de hand van de afwijking tussen gerapporteerde emissies en een modelmatig verwacht emissieniveau. Daarnaast zijn twee aanvullende maatstaven gebruikt (de mate van onzekerheid in de emissierapportage en de tijd die een organisatie gebruikt om de vragenlijst van het Carbon Disclosure Project (CDP) te retourneren).

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

De resultaten laten zien dat het verstrekken van assurance gepaard gaat met een hogere kwaliteit van CO₂-boekhoudingen. Deze relatie wordt sterker naarmate de assurance grondiger en

uitgebreider wordt onderbouwd (dus sterker bij reasonable assurance dan bij limited assurance). De assurance verbetert de kwaliteit van CO₂-boekhouding door het analyseren van knelpunten in het CO₂-boekhoudsysteem van een onderneming. Het blootleggen daarvan leidt uiteindelijk tot minder omissies en foutcorrecties. De onderzoekers tonen bovendien aan dat onderzochte landen met een assurance-verplichting voor niet-financiële verslaggeving (Frankrijk, Italië en Spanje) verbeteringen laten zien in de kwaliteit van CO₂-boekhouding van ondernemingen na de invoering van deze verplichting.

PRAKTISCHE RELEVANTIE

De resultaten benadrukken het belang van externe assurance bij het verbeteren van de kwaliteit van CO₂-boekhoudingen.

⁴) Aangezien alle broeikasgassen meestal worden omgerekend naar CO₂-equivalenten, wordt hier met de aanduiding CO₂ naar alle broeikasgassen verwezen.

Achtergrond

De aanpak van klimaatverandering is wereldwijd een urgent thema. Meer dan 100 landen hebben zich inmiddels gecommitteerd aan doelen voor CO₂-neutraliteit. Het is belangrijk dat organisaties hun CO₂-voetafdruk nauwkeurig berekenen om de voortgang richting neutraliteit te kunnen vaststellen en volgen. Deze studie ontwikkelt een maatstaf om de kwaliteit van CO₂-boekhoudingen te meten en onderzoekt de rol van assurance bij het verbeteren van de kwaliteit.

‘Landen met verplichte assurance voor niet-financiële verslaggeving hebben hogere kwaliteit van CO₂-boekhouding’

Het onderzoek en de resultaten

Voorgaand onderzoek gebruikte vaak de omvang van milieurapportages om de kwaliteit van CO₂-reductie te beoordelen. In deze studie definiëren de onderzoekers de kwaliteit van CO₂-boekhouding als de mate waarin gerapporteerde emissies overeenkomen met de werkelijke emissies van een organisatie. Er zijn twee redenen waarom de CO₂-boekhouding kan afwijken van de werkelijke emissies van een organisatie:

1. de meetstandaard (zoals bijvoorbeeld het GHG-protocol) kan inadequaat zijn; en
2. er kunnen fouten ontstaan als gevolg van schattingen en oordeelsvorming in het systeem voor de CO₂-boekhouding.

De eerste reden hangt samen met meetfouten. De tweede reden hangt samen met implementatie-issues, zoals het ontbreken van goede meetapparatuur. Omdat het GHG-protocol door heel veel ondernemingen als meetstandaard wordt toegepast, is de aanname van de onderzoekers

dat afwijkingen in de boekhouding met name het gevolg zullen zijn van implementatieproblemen. De gedachte is dus dat de meeste winst die te behalen valt met assurance zal liggen in de verbetering van de kwaliteit van de CO₂-boekhouding aan de hand van het identificeren van implementatieproblemen (ervan uitgaande dat de assurance ook een beoordeling van de processen betreft).⁵

Het onderzoek is gericht op de emissies in Scope 1 (directe emissies van beheerde activa) en Scope 2 (indirecte emissies door energieverbruik) uit het GHG-protocol, omdat het bedrijf deze kan beïnvloeden.⁶

De onderzoekers baseren hun kwaliteitsmaatstaf op de literatuur over winstkwaliteit. Het meten van de kwaliteit van een CO₂-boekhouding vinden zij vergelijkbaar met het schatten van ‘abnormale accruals’ als maatstaf voor winstkwaliteit. In een model koppelen zij de gerapporteerde CO₂-emissies aan de economische basiskennmerken van een bedrijf, zoals productieactiviteiten en technologieën. Een ‘abnormale emissie’

definiëren zij als het verschil tussen de werkelijke gerapporteerde emissie en de emissie uit het model (die als normaal kan worden beschouwd).

Resultaten

Aan de hand van een steekproef van Amerikaanse bedrijven die tussen 2010 en 2020 hun CO₂-emissies rapporteerden vinden de onderzoekers een sterke negatieve relatie tussen assurance en abnormale emissies voor zowel Scope 1- als Scope 2-emissies: de emissies zijn dus lager indien er assurance wordt verstrekt bij de rapportages. Deze relatie wordt bevestigd voor twee alternatieve maatstaven voor de kwaliteit van CO₂-boekhouding: de mate van onzekerheid in emissierapportage en de tijd die een organisatie gebruikt om de vragenlijst van het Carbon Disclosure Project (CDP) te retourneren.

Assurance verbetert dus de kwaliteit van de CO₂-boekhouding (en het effect is sterker als er een hoger niveau van assurance wordt verstrekt).

⁵ Het is overigens interessant dat de onderzoekers uitleggen dat ESG-assurance de kwaliteit van een CO₂-boekhouding niet per definitie verbetert, omdat assurance (en het toezicht daarop) in veel landen nog niet verplicht is, er geen uniforme standaarden gelden en omdat de mate van verstrekte assurance varieert. Bovendien kunnen bedrijven ervoor kiezen om aan minimale eisen van assurance te voldoen en zo toch al hoger scores op bijvoorbeeld GRI-indicatoren.

⁶ Scope 3 omvat andere indirecte emissies in de waardeketen, zoals die van leveranciers en klanten.

De onderzoekers tonen tevens aan dat assurance de kwaliteit van de CO₂-boekhouding vooral verbetert door het identificeren van problemen in het CO₂-boekhoudsysteem. Dit resulteert tot het 'meenemen' van meer emissiebronnen en het beter aanpassen van fouten in gerapporteerde emissiecijfers.

'Zelfs beperkte assurance is al positief voor de kwaliteit van de CO₂-boekhouding'

De invoering van de Non-Financial Reporting Directive (NFRD) in Europa verplicht bepaalde beursgenoteerde bedrijven tot het opstellen van niet-financiële rapportages. Hoewel deze richtlijn een verplichting tot rapportage betreft, kozen drie lidstaten (Frankrijk, Italië en Spanje) ervoor om additioneel ook verplichte assurance te eisen voor duurzaamheidsrapportages van bedrijven. Uit het onderzoek blijkt dat in deze drie landen, in vergelijking met de andere EU-landen, een verbetering in de kwaliteit van CO₂-boekhouding plaatsvond na de invoering van de NFRD.

Conclusie

De resultaten laten zien dat assurance (vooral in uitgebreide vorm) de kwaliteit van CO₂-rapportage verbetert. Dit komt doordat problemen worden opgespoord en bedrijven worden gestimuleerd om hun rapporten te verbeteren. Door te kijken naar de invoering van de NFRD binnen de EU, toont de studie aan dat verplichte assurance de kwaliteit van rapportages verder kan verhogen. Daarnaast levert het onderzoek een bijdrage door het introduceren van een praktische manier te om emissierapportages te meten en de economische voordelen van assurance te benadrukken. Het onderzoek suggereert ook dat zelfs een beperkte vorm van assurance al een positieve invloed kan hebben op de kwaliteit van de CO₂-boekhouding. ■

Beschikbaar via:

Assurance bij CO₂-boekhoudingen verlaagt de toekomstige CO₂-intensiteit

Artikel: 'On the Importance of Assurance in Carbon Accounting' door Florian Berg, Jaime Oliver Huidobro en Roberto Rigobon.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van deze studie is om de invloed van assurance te onderzoeken op de absolute omvang van CO₂-emissies en op de CO₂-intensiteit (de emissies die gerelateerd zijn aan de activiteiten van een bedrijf).

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

Bedrijven die assurance laten verstrekken bij hun CO₂-rapportages laten gemiddeld een 9,5 procent hogere CO₂-intensiteit zien dan soortgelijke bedrijven zonder assurance. De onderzoekers vinden geen aanwijzingen dat bedrijven met Science Based Targets Initiative (SBTi)-doelstellingen hun toekomstige emissies verlagen, wanneer

wordt gecorrigeerd voor de invloed van assurance. Bedrijven die assurance laten verstrekken verlagen echter hun toekomstige CO₂-intensiteit met 3,3 procent.

PRAKTISCHE RELEVANTIE

Dit heeft gevolgen voor portfoliomanagers en ESG-beoordelaars. Het negatief uitleggen van hogere gerapporteerde CO₂-emissies kan ertoe leiden dat bedrijven die serieus werk maken van CO₂-reductie onterecht worden benadeeld. Dit benadrukt de noodzaak van verplichte assurance bij verplichte CO₂-rapportage, vooral wanneer deze emissiegegevens vaak worden gebruikt bij regulering.

Achtergrond

Bedrijven bevinden zich in uiteenlopende fasen van decarbonisatie, waarbij factoren als verlaging van kapitaalkosten en verbeterde energie-efficiëntie een rol spelen. Terwijl sommige bedrijven vooroplopen met ambitieuze doelen, die door het SBTi zijn geverifieerd, beperken anderen zich tot oppervlakkige rapportages.

‘Inspanningen op bedrijfsniveau moeten zich richten op het verhogen van de CO₂-efficiëntie’

De weg naar decarbonisatie bestaat uit twee belangrijke stappen: het bijhouden van een nauwkeurige CO₂-boekhouding en het daadwerkelijk reduceren van de emissies. Veel bedrijven rapporteren hun emissies niet, waardoor gebruik moet worden gemaakt van geschatte gegevens die beschikbaar zijn via externe partijen (zoals TruCost of Clarity AI). Deze gegevens kunnen echter onbetrouw-

baar zijn, omdat ze vaak zijn gebaseerd op financiële en industriële kenmerken in plaats van op daadwerkelijke emissiegegevens. Ook kunnen bedrijven die wél rapporteren ervoor kiezen om data weg te laten, om methoden te gebruiken die een gunstig beeld schetsen en om assurance te laten verstrekken bij de rapportages. Daarnaast zijn de doelen vaak gericht op de lange termijn (2050) waardoor die niet per se meteen aanzetten tot actie en ze misschien vooral symbolisch worden ingezet.

Er moet dus worden vastgesteld of bedrijven hun emissies accuraat rapporteren en of bedrijven daadwerkelijk hun toekomstige emissies verminderen zoals zij beweren.

Het onderzoek en de resultaten

In de gebruikte dataset combineren de onderzoekers gerapporteerde en geschatte CO₂-emissies, de assurance-status van deze emissies, en SBTi-decarbonisatiedoelen.⁷ De focus ligt hierbij op Scope 1-emissies zoals gedefinieerd door het Greenhouse Gas Protocol. Die emissies zijn direct afkomstig van bronnen die in het

bezit zijn van een organisatie of daarvoor worden beheerd. De dataset bevat ook CO₂-intensiteiten (emissie per activiteit). Beide maatstaven zijn belangrijk voor het bereiken van maatschappelijke decarbonisatiedoelen. Om de wereldwijde CO₂-emissies te verminderen gaat het uiteindelijk om het terugdringen van de absolute emissies. Op bedrijfsniveau zijn de absolute emissies echter sterk verbonden met de productieomvang of de omvang van het bedrijf. Daarom zouden de inspanningen op het bedrijfsniveau zich moeten richten op het verhogen van de CO₂-efficiëntie in plaats van het verminderen van absolute emissies.

De dataset omvat 30.926 unieke beursgenoteerde bedrijven van 2016 tot 2021. De uiteindelijke focus van de analyse ligt op de data die door bedrijven zijn gerapporteerd (en niet op de geschatte data, die de emissies blijkbaar overschatten). Dit leidt tot ongeveer 20.000 jaarobservaties.

Wanneer zowel de CO₂-doelstellingen als assurance in een regressiemodel worden meegenomen, tonen de resultaten dat zowel de doelstellingen als de assurance een effect hebben op de gerapporteerde emissies en de CO₂-efficiëntie. Het hebben van SBTi-doelstellingen leidt tot 32,7 procent lagere rapportage over de absolute

emissies en een 27,1 procent lagere CO₂-intensiteit. De assurance leidt tot een 13,7 procent hogere rapportage van de absolute emissies en een 9,5 procent hogere CO₂-intensiteit.

Wanneer zowel de CO₂-doelstellingen als assurance in een regressiemodel worden meegenomen, laten de resultaten zien dat de veranderingen in toekomstige absolute emissies van bedrijven samenhangen met assurance maar niet met doelstellingen. Bedrijven die assurance laten verstrekken, verminderen hun toekomstige absolute emissies met 7,5 procent en hun toekomstige CO₂-intensiteit met 3,3 procent. Met andere woorden, assurance lijkt een signaal te zijn dat bedrijven hun toekomstige emissies verminderen.

‘Assurance is een signaal voor het verminderen van toekomstige emissies’

⁷ De SBTi-doelen zijn gekozen omdat ze een rigoureuus goedkeuringsproces voor decarbonisatieroutes vereisen. Bedrijven moeten eerst toezeggen om het doel te halen, waarna dit wordt geëvalueerd en vervolgens wordt geaccepteerd of afgewezen.

Conclusie

Deze studie laat zien dat:

- bedrijven die assurance laten verstrekken bij hun emissies, hogere huidige emissies rapporteren;
- bedrijven die SBTi-doelen stellen, hun toekomstige emissies niet verminderen (wanneer er rekening wordt gehouden met het effect van assurance); en
- bedrijven met assurance hun toekomstige koolstofintensiteit met 3,3 procent verlagen.

Deze bevindingen suggereren dat het vertrouwen op gerapporteerde emissies bedrijven kan benadelen die daadwerkelijk toegewijd zijn aan CO₂-reductie. De resultaten benadrukken de noodzaak van verplichte assurance wanneer CO₂-rapportages verplicht zijn. De bevindingen suggereren ook dat bedrijven die geen assu-

rance verkrijgen mogelijk gunstiger aannames gebruiken of belangrijke onderdelen weglaten bij hun schatting van CO₂-emissies.

Bedrijven die daarentegen assurance laten verstrekken, verlagen hun toekomstige CO₂-emissies. Dit kan erop wijzen dat bedrijven betalen voor assurance als een signaal naar belanghebbenden om zich te onderscheiden van bedrijven die geen plannen hebben om hun CO₂-emissies te verminderen. Deze bedrijven accepteren ook dat het signaal gepaard gaat met hogere huidige CO₂-emissies. ■

Beschikbaar via:

